

KVALIFIKOVANÝ ODHAD CZECH FOREST THINK TANK:

KŮROVCEM BYLO V ROCE 2021 NAPADENO 15-20 MIL. KŮBÍKŮ DŘÍVÍ, EKONOMICKÉ DOPADY ČINÍ 11,6 MILIARDY KORUN

CZECH FOREST think tank odhaduje, že v roce 2021 bylo kůrovcem napadeno 15-20 mil. kubíků smrkového dříví a ekonomické dopady v tomto roce zejména škodami z předčasného smýcení porostů dosáhly 11,6 miliardy korun.

V roce 2021 došlo k meziročnímu poklesu objemu napadených stromů. Situace je ovšem stále velmi riziková, protože při nepříznivém vývoji počasí může obrovská populace škůdce lýkožrouta smrkového způsobit další rozsáhlé škody.

Ekonomické dopady způsobené kůrovcovou kalamitou přesahují v roce 2021 deset miliard korun a to i přes postupný nárůst cen dříví v průběhu roku 2021. Zásadní položkou ekonomických dopadů jsou tzv. škody z předčasného smýcení, tedy škody způsobené tím, že je nutné vytěžit napadené stromy často o desítky let dříve, než je racionální z hlediska zpeněžení.

ODHAD OBJEMU NAPADENÝCH POROSTŮ V ROCE 2020

V roce 2020 činila kalamitní těžba zhruba 35 mil. m³ a nezpracováno zůstalo ke konci roku cca 4 mil. m³. Za rok 2021 sice ještě nejsou k dispozici data ČSÚ o těžbě dříví, ale podle předběžných dat správců lesů, hodnocení situace prostřednictvím monitorovacích letů a porovnáním výsledků analýz satelitních snímků lesů prezentovaných na www.kurovcovamapa.cz lze očekávat, že **objem a plocha porostů napadených kůrovcem bude oproti roku 2020 podstatně nižší**. Pro lesy příznivější počasí neumožnilo kůrovci vznik třetí generace a zlepšilo vitalitu a obranyschopnost stromů. Podařilo se udržet vysoký objem zpracování kůrovcových stromů, nalézt nové možnosti odbytu.

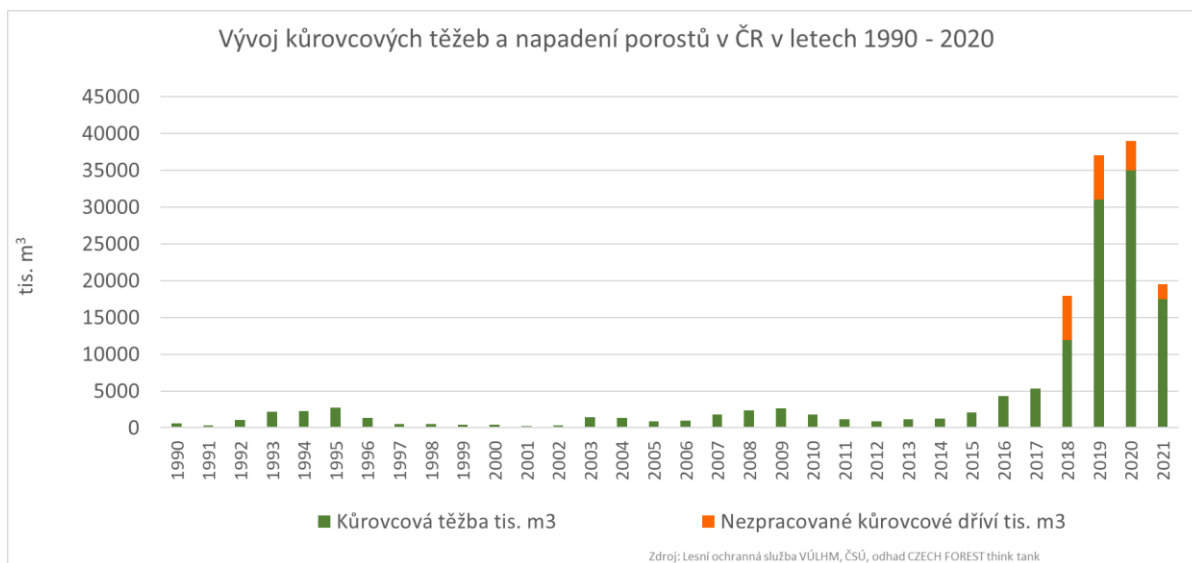
Nynější analýzy a kvalifikované odhady ukazují, že plocha a s tím **korelující objem napadených stromů za rok 2021 dosáhne hodnoty 15-20 mil. m³**. Jedná se sice o zhruba polovinu objemu roku 2020, ale stále o více než 10 násobek průměrných ročních kůrovcových těžeb za období 1990-2015.

V meziročním srovnání analýzy satelitních snímků **došlo k poklesu plochy těžby na území ČR zhruba o 15 % a plochy souší o cca 30 %**. Tato data již ale mohou být ovlivněna prováděním úmyslných (plánovaných) těžeb v oblastech, kde se podařilo úspěšně čelit plošnému rozvoji kalamity.

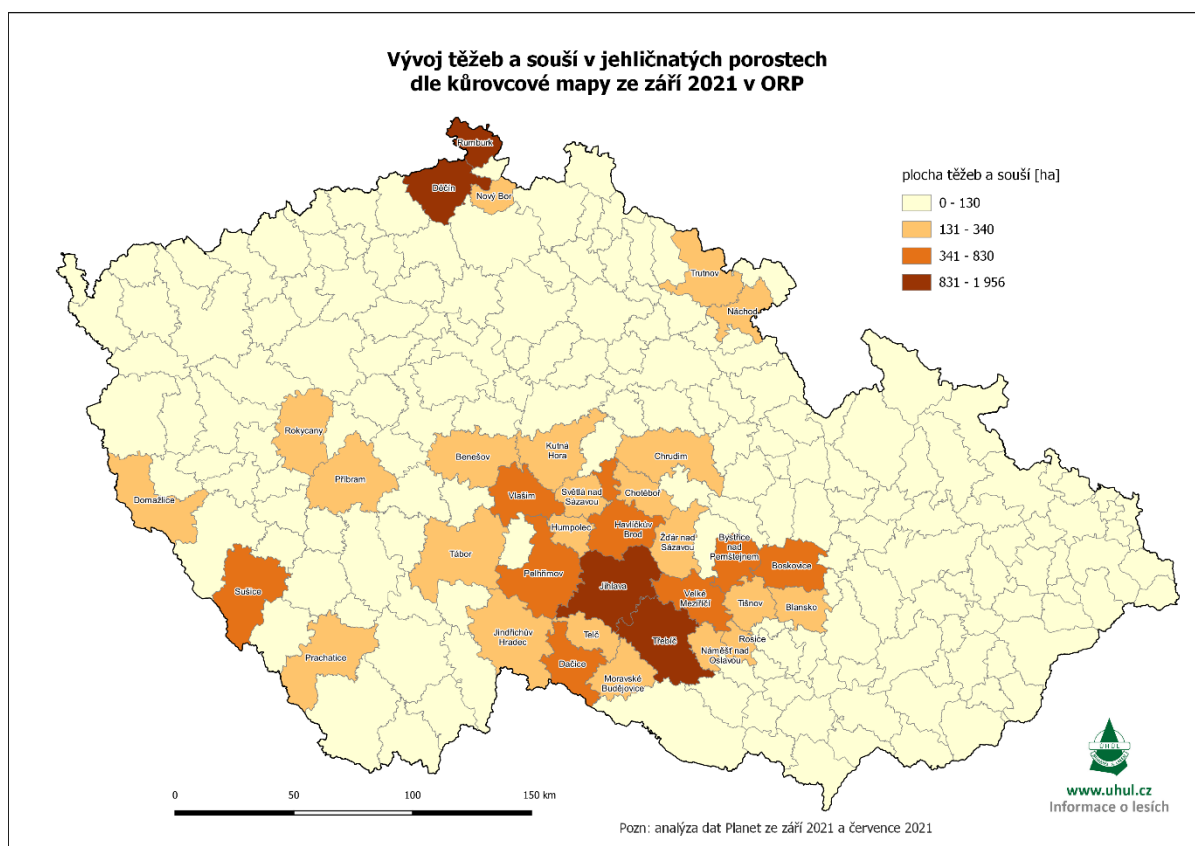
Podle analýzy satelitních snímků z projektu kurovcovamapa.cz byly kůrovcovou kalamitou v roce 2021 **nejvíce zasaženými oblastmi Děčínsko, Rumbursko (oblasti sousedící s NP České Švýcarsko), dále Jihlavsko a Třebíčsko**, kde je ale patrný pokles těžeb i vzniku souší.

V případě, že proběhne **rok 2022 bez klimatických extrémů** v podobě dlouhotrvajícího sucha a vysoce nadprůměrných teplot ve vegetační sezóně, potom **lze očekávat pokračování trendu snižování napadení porostů kůrovci a tedy i objemů těženého dříví, což může vést ke snížení nabídky a růstu cen**.

Přesto je na místě **vysoká míra obezřetnosti a pečlivosti při zásazích proti šíření kůrovcové kalamity**, protože riziko dalšího rozvoje kalamity v případě nadprůměrných teplot a nedostatku srážek je stále velmi vysoké.

Graf: Vývoj kůrovcových těžeb a napadení porostů kůrovci v ČR v období 1990-2021.

Obr: Přehledová mapa prezentuje nejvíce dotčená území ORP za poslední etapu hodnocení. Zdroj: Kůrovcová mapa a ÚHÚL.

ODHAD EKONOMICKÝCH DOPADŮ KŮROVCOVÉ KALAMITY ZA ROK 2021

K výpočtu odhadu škody byla použita střední hodnota odhadu objemu kůrovcem napadených porostů za rok 2021 (17,5 mil. m³). Pro výpočet škod byla použita průměrná data o cenách dříví vycházející z konkrétních faktur několika vlastníků a správců lesů za rok 2021. Znaleckým výpočtem byly **celková ekonomická dopady (ztráty příjmů) vlastníků a správců lesů v ČR za rok 2021 vyčísleny na 11,6 miliardy korun**, z čehož škoda na výnosech činila **4,6 miliard korun** a škoda z předčasného smýcení **6,9 miliard korun**. Analýza jasně ukazuje, že postupný a v některých sortimentech i skokový nárůst cen surového dříví v roce 2021 způsobil, že přímé ekonomické dopady (škody na výnosech) způsobené nízkými cenami dříví poklesly. Průměrné zpeněžení za celý rok 2021 bylo ovšem stále pod normálem (rok 2014) a to zejména u sortimentu vláknina (pro výrobu papíru nebo dřevovláknitých desek). Oproti předchozím odhadům ekonomických škod **došlo ke změně poměru mezi škodami na výnosech a škodami z předčasného smýcení**. Škoda z předčasného smýcení kvantifikuje o jaký potenciální příjem přichází vlastník tím, že napadený strom musí vytěžit dřívě než dosáhne tzv. mýtní zralosti. Tato škoda za rok 2021 byla vyčíslena na 6,9 miliardy a lze konstatovat, že právě škody z předčasného smýcení porostů budou velmi pravděpodobně negativně ovlivňovat ekonomiku hospodaření vlastníků a správců lesů v několika dalších letech nebo spíše desetiletích.

Odhad ekonomických dopadů kůrovcové kalamity na smrku za ČR v r. 2021

škoda	zdroj	t.j.	r. 2021
poškozený objem	CFTT (střed intervalového odhadu 15-20 mil. m ³)	m ³	17 500 000
poškozená plocha		ha	41 371
střední věk poškozených porostů	odhad Zádrapa	věk	63
škoda na výnosech	rozdíl mezi teoretickými výnosy za poškozené dříví při sortimentaci a cenách v běžném a kalamitním stavu	Kč/m ³	267
		Kč	4 670 174 650
škoda z předčasného smýcení	dle vyhl. č. 296/2018 Sb.	Kč/ha	16,83
		Kč	6 962 694 160
škoda na výnosech + škoda z předčasného smýcení		Kč	11 632 868 810
		mld. Kč	11,6

Zpracoval: Ing. Radek Zádrapa Ph.D. (8. 2. 2022)

Kontakt:

Ing. Jan Příhoda

Předseda CZECH FOREST TT, z.s.

T: 604 211 167

E: info@czechforest.cz